

2017

Årsberetning

Museet på Sønderkov
Sønderkovgårdvej 2
6650 Brørup
Tlf.: 7538 3866
post@sonderskov.dk
www.sonderskov.dk

Indhold

Museets formål.....	2
Afdelinger.....	2
Generelt om året 2017	3
Medlemskab af foreninger og organisationer	3
Samarbejde med, arbejde og konsulentarbejde for myndigheder, andre institutioner og museer	4
Samlinger m.v.	4
Arkæologiske undersøgelser.....	5
Liste over arkæologiske undersøgelser i 2017.....	6
Forskning.....	7
Publikationer.....	7
Formidling	9
Udstillinger.....	10
Særrangementer.....	10
Foredrag m.m.	11
Offentlige arrangementer uden for museet.....	11
Omvisninger m.v.	12
Internet	12
Skoletjeneste og uddannelse	13
Samarbejde med højskolerne.....	13
Samarbejde med universiteterne	13
Natur- og Kulturskolen.....	13
Vejen Lokalhistoriske Arkiv	14
Bygninger	15
Udendørs arealer	15
Museets organisation og administration.....	16
Bestyrelsen i 2017:.....	16
Museumsforeningen.....	16
Personale	16
Frivillige.....	18
Økonomi	18
Underskrifter.....	19

Museets formål

Museet på Sønderskov, HBV, er en selvejende institution og er et statsanerkendt kulturhistorisk museum for Vejen Kommune.

Ifølge vedtægterne er museets opgaver:

Gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling at medvirke til en sikring af Danmarks kulturarv. Som kulturhistorisk museum skal det belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu. Dette skal ske indenfor museets geografiske ansvarsområde, som er Vejen Kommune.

Museet skal indenfor dets ansvarsområde udvikle samling og dokumentation, som skal gøres tilgængelig for offentligheden og stilles til rådighed for forskningen. Museet skal udbrede kendskabet til forskningens resultater, såvel forskning foretaget af museets egne ansatte som anden forskning baseret på museets samlinger.

Museet på Sønderskovs faglige ansvarsområde er oldtiden, historisk tid og nyere tids topografiske, sociale og bebyggelsehistoriske udvikling. Højt prioriteret er en lokal dokumentation og formidling af egnens bebyggelsehistoriske udvikling. Indenfor middelalder og historisk tid skal der lægges særlig vægt på egnens topografiske og økonomiske udvikling indenfor landbrug, egnens herregårdshistorie og landsbysamfundenes udvikling fra Reformationen til tiden umiddelbart efter genforeningen i 1920. I sammenhæng med museets placering på herregården Sønderskov varetager museet et særligt emne knyttet til denne lokalitets ejerhistorie, bygningshistorie og tilknytning til landsdelens udvikling i nyere tid. En række emner er særligt knyttet til sammenhængen med Kongeå-grænsen og de folkelige og industrielle institutioner, som opstår sammen med og parallelt med højskolebevægelsen i perioden 1864-1920. I dette indgår en dokumentation af den lokale tidlige industrielle udviklingshistorie, først og fremmest knyttet til stationsbyerne.

Afdelinger

Museet på Sønderskov, Sønderskovgårdvej 2, 6650 Brørup

Associeret med museet er:

Vejen Lokalhistorisk Arkiv, Østergade 2, 6600 Vejen

Lokalhistorisk Arkiv Holsted, Vestergade 17, 6670 Holsted

Generelt om året 2017

Året indledtes med udstillingen af de dele af guldsalten fra Fæsted, som blev fundet i december 2016. Da Nationalmuseet ønskede fundene overbragt i tid til årets danefæudstilling blev til en kort, men velbesøgt udstilling. Årets samlede besøgstal nåede op på 18.006, hvilket må anses for særdeles tilfredsstillende.

Museets frivillige, personale og ledelse modtog i 2017 UdviklingVejens Turismepris. Museets udgravning ved Fæsted kom på Slots- og Kulturstyrelsens top-10 liste over årets mest betydningsfulde udgravninger.

Som noget nyt udbød museet i samarbejde med Askov Højskole et ugekursus i arkæologi.

På forskningssiden står museet stadig stærkt i forhold til sin størrelse, med en samlet produktion på en bog og 16 faglige artikler. Arbejdet med at registrere samlingen skrider ligeledes særdeles godt fremad, med ca. 27.900 genstande registreret ved årets udgang.

Museets bestyrelse og personale har i år arbejdet sammen om at formulere en ny mission, vision og strategi for museet. Ved støtte fra Vejen Kommune kunne processen gennemføres med kyndig hjælp fra konsulent H.C. Vestergaard. Der er herefter formuleret følgende:

Mission

Museet på Sønderkov skaber viden og værdi med afsæt i Vejen kommunes kulturhistorie. Vi arbejder for nuværende og kommende generationer i et lokalt, nationalt og globalt perspektiv.

Vision

Museet På Sønderkov vil være et kulturelt fyrtårn i Vejen kommune. Det opnår vi ved at museet:

- Leverer kvalitetstilbud med aktualitet og væsentlighed i velegnede lokaler
- Er fagligt og alment anerkendt
- Er kendt og benyttet af borgere, institutioner og virksomheder i Vejen kommune
- Opnår synergi, effektivitet og grundlag for videre udvikling gennem interne og eksterne samarbejdsrelationer
- Har høj kvalitet, trivsel og fornøden kapacitet hos medarbejdere og frivillige
- Har en velfungerende organisation med fokus på tydelighed og god kommunikation
- Har en robust økonomi, der understøtter udviklingen og nye initiativer

Medlemskab af foreninger og organisationer

Museet er medlem af:

- Organisationen Danske Museer (ODM)
- The Association of Castles and Museums around the Baltic Sea
- Museumstjenesten

- Foreningen IntraFace
- Historisk Atlas
- Askov Højskoles skolekreds
- Danmarks Naturfredningsforening
- Foreningen af Danske Kulturbestrelser
- Folkeuniversitetet, Vejen afdeling, hvor Linda Klitmøller er formand
- Historisk Samfund for Ribe Amt
- Historisk Samfund for Sønderjylland
- Landsforeningen for bygnings- og Landskabskultur
- Museumsforum Syddanmark, hvor Bo Ejstrud er bestyrelsesmedlem
- Poul la Cour Fonden, hvor Linda Klitmøller af museet er udpeget til bestyrelsen
- Udvikling Vejen

Vejen Lokalhistorisk Arkiv er medlem af:

- Organisationen Danske Arkiver (ODA)
- Ribe Amts Lokalarkiver

Samarbejde med, arbejde og konsulentarbejde for myndigheder, andre institutioner og museer

Museet på Sønderkov samarbejder i forskellige sammenhænge med en række såvel lokale som regionale, nationale som internationale myndigheder, museer og andre institutioner.

Samarbejdet med Sydvestjyske Museer omkring den bygherrebetalte arkæologi forløber godt. Vi har nydt godt af den løbende udveksling af personale i forbindelse med spidsbelastning på de to institutioner, samt en løbende faglig udveksling, der giver samarbejdet stor faglig tyngde.

Der er et løbende samarbejde med kommunen omkring kapitel 8 arbejdet på såvel nyere tid som arkæologien, og dette samarbejde fungerer særdeles godt og konstruktivt. Desuden virker museet i rådgivningsfunktioner på flere felter af kulturområdet i Kommunen.

Samlinger m.v.

Registrering

Arbejdet med at opdatere museets registrering af samlingen er fortsat i 2017. I alt 27.879 genstande er publiceret på Museernes Samlinger ved årets udgang. Tallet repræsenterer en meget stor arbejdsindsats med at indtaste disse genstande, og deres tilhørende dokumentation, og under hensyntagen til opgavens omfang bevilgede museets bestyrelse ekstraordinært 250.000 kr. til projektansættelse af en registrator i løbet af året. Efter aftale med Slots- og Kulturstyrelsen skal museets efterslæb på registreringssiden være helt afviklet i 2018.

Det gode samarbejde med de fælles museumsmagasiner i Vejle er fortsat, og en større del af vores samling er nu magasineret i, hvad der objektivt set er Danmarks bedste magasinforhold. Det utidssvarende magasin på Skovlyst er stort set afviklet ved indgangen til 2018.

Arkæologiske undersøgelser

I forbindelse med museets forpligtelse med at varetage museumslovens kapitel 8 i Vejen Kommune, gennemførte museet i 2017: 10 store forundersøgelser, 7 små forundersøgelser/overvågninger og 2 systematiske undersøgelser. Undersøgelserne blev foretaget i forbindelse med byggemodning og/eller anlægsarbejde. Udover disse undersøgelser har museets arkæologer også deltaget i en systematisk undersøgelse og en forundersøgelse for Sydvestjyske Museer i Esbjerg Kommune, som en del af vores samarbejdsaftale mellem de to museer.

Den mest bemærkelsesværdige udgravning i 2017 foregik på Stensvanggård i Brørups nordlige udkant. Denne omfattende udgravning på 2,3 hektar informerede om bebyggelseslevn fra jernalderens begyndelse til tidlig middelalder. De ældste gårde på pladsen er fra tidlig førromersk jernalder (ca. 550 og 250 f.Kr.) består af 5 små langhuse og talrige affaldsgruber. Det næste indslag på Stensvanggård er en indhegnet enkeltgård fra yngre romersk eller ældre germansk jernalder (200-550 e.Kr.), der består af et langhus på 25 x 5,5 m med et tagdækket hegn (et såkaldt sadeltagshegn). I sen vikingetid og tidlig middelalder (900- og 1000-årene) opføres et hus med kraftigt buede langvægge på 23 x 7-9 m samt to endnu større langhuse på 28 og 37 m i længden og 10,5 m i bredden. Disse to storhuse har hver haft en værkstedshytte med nedgravet gulv tilknyttet – et såkaldt grubehus. Bopladser fra overgangen mellem vikingetid og middelalder er sjældent fundet i Vejen kommune, og denne udgravning belyser nogle af de første kristne bønder på egnen. Fra gårdene var der udsigt til forgængerne af gl. Brørup kirke, der lå på højdedraget 1700 m længere mod vest. I weekenderne gik folk rundt på Stensvanggård med metaldetektorer, hvor de bl.a. fandt et lille tyrehoved af bronze, der er omtrent samtidig med de første jernaldergårde på pladsen. Tyrehovedet har siddet på kanten af et stort offerkar eller en pragtvogn. Fra vikingetiden blev der fundet et lille skivespænde af bronze med emaljeindlagt kors, og en del fund af blylodder vidner om handel ved vikingetidsgårdene.

Ved årets slutning havde museet den ære for anden gang at få en lokalitet på Slots- og Kulturstyrelsens top-10 udgravninger for 2017. Denne gang var det fundstedet af guldsalten ved Fæsted, som fik den store opmærksomhed. Det lykkedes museet at lokalisere stedet, hvor vikingeguldsalten, som blev opdaget i sommeren 2016, var nedgravet. Her fremkom flere pragtfulde genstande, som har gjort skatten til den største guldskat fra vikingetiden, som indtil videre er fundet i Danmark. Udgravningen blev gennemført i december 2016, og derfor var det for sent at komme på top-10 listen for 2016. Det var Styrelsens egen vurdering, at udgravningen var så betydningsfuld, at de valgte at bringe den på listen for 2017.

Vi tilføjer, at det er vores forventning, at denne lokalitet byder på meget mere betydningsfuld arkæologi i fremtiden.

Liste over arkæologiske undersøgelser i 2017

Forundersøgelser

- HBV 1404 Ny Lykkegård IV – råstofindvinding ved Veerst
- HBV 1406 Finnmark – industrigrund i Jels
- HBV 1653 Højgård – parcelgrunde i Foldingbro
- HBV 1662 Kroskov – parcelgrunde i Hovborg
- HBV 1664 Øster Skibelundvej cykelsti - Askov
- HBV 1665 Grindstedvej udvidelse (vejoplæggelsesarealer)
- HBV 1666 Rødding Vestermark – industriområdet ved Rødding
- HBV 1677 Bavnehøj IV – råstofindvinding ved Gejsing
- HBV 1681 St. Andst Kompressorstation
- HBV 1726 Røddinggård Nord I – boligområde i Rødding

Systematiske undersøgelser

- HBV 1508 Tuesbøl II – boligområde i Brørup
- HBV 1554 Stensvanggård II – industriområde i Brørup

Mindre forundersøgelser/overvågninger/besigtigelser i forbindelse med jordarbejde

- HBV 1679 Præstegård (Sdr. Hygum)
- HBV 1701 Gørtlervej 12 (Vejen)
- HBV 1717 Læborg By VI (Læborg)
- HBV 1722 Jyllandsgade (Vejen)
- HBV 1734 Sønderholm (ved Fæsted)

HBV 1742 Bække Kirke II (Bække)
HBV 1743 Lindknud Kirke (Lindknud)

SJM undersøgelser

SJM 652 Tjæreborg Nord III
SJM 647 Marbækparken II

Detektorfund

Der blev behandlet ca. 400 indleverede genstande fundet i forbindelse med privat detektorbrug.

Forskning

Publikationer

I 2017 har museets medarbejdere publiceret 1 bog og 16 faglige artikler, heraf 5 fagfællebedømte. Dermed har museet nået 60 publikationer med fagligt indhold over de seneste fem år, heraf 15 fagfællebedømte. Vi betragter denne produktion som særdeles tilfredsstillende i forhold til museets størrelse og bemanning.

Publikationer med bidrag fra museet 2017.

Arkæologi

Bog

Grundvad, Lars, Nick Schaadt & Bo Ejstrud 2017: *Fæsteds-katten – Danmarks største guldskat fra vikingetiden*. Forlaget Turbine og Museet på Sønderkov.

Fagfællebedømte artikler

- Dollar, Scott & Janne Krøtel 2017. Vejen Vestermark – A Row Settlement from the Early Roman Iron Age in Southern Jutland. *Arkæologi i Slesvig/Archäologie in Schleswig* 16, 2016, s. 115-129.
- Grundvad, Lars & Maria Knudsen 2017. Fæstedskatten – dynastisk guldsmedekunst i 900-årenes Danmark. *By, marsk og geest* 29, 2017, s. 30-49.
- Poulsen, Martin Egelund 2017. Continuity and change in settlement from LN II to EBA II. New results from a southern Jutland inland region. I: Sophie Bergerbrant & Anna Wessman (red.) *New Perspectives on the Bronze Age. Proceedings of the 13th Nordic Bronze Age Symposium held in Gothenburg 9th to 13th June 2015*. Archaeopress. Oxford, s. 203-217.
- Poulsen, Martin Egelund 2017. Bebyggelse og landbrug i overgangsperioden mellem yngre stenalder og ældre bronzealder – betragtninger fra et sydjysk indlandsområde. *By, marsk og geest* 29, 2017, s. 5-29.
- Poulsen, Martin Egelund & Lars Grundvad 2017. Metode og strategi ved arkæologiske forundersøgelser af senneolitiske bopladslevn i Danmark. 15 års metodeudvikling i Vejen kommune. *Arkæologi i Slesvig/Archäologie in Schleswig* 16, 2016, s. 11-26.

Faglige artikler

- Ejstrud, Bo 2017. Historier fra en guldgrube. Fæsted-skatten fra vikingetid. *Historisk Årbog for Rødding-egnen* 2017, s. 139-143.
- Ejstrud, Bo & Lars Grundvad 2017. Fæsted skatten. *Skalk* 2017:3, s. 3-9.
- Grundvad, Lars 2017. At gøre en gudstum. *Skalk* 2017:1, s. 20-22.
- Grundvad, Lars 2017. Fæstedskatten og fundets historie. *Sønderjysk Almanak* 25, 2018, s. 159-162.
- Grundvad, Lars & Bo Ejstrud 2017. Fæsted – Harreby – Hygum. Historien om et guldfund. *Museumsavisen* nr. 63, s. 4-11.
- Grundvad, Lars & Janne Krøtel 2017. Vejens middelalder. *Fra Ribe Amt* 2017, s. 33-44.
- Poulsen, Martin Egelund 2017. Kultøkserne fra Bækbølling. Om tunge fund fra den ældre bronzealder. *Museumsavisen* 64, s. 9-13.

Nyere tid

Faglige artikler:

- Brink, Lasse & Bo Ejstrud 2017. Føvling sogn. Et landskabs forandring gennem 130 år. *Museumsavisen* 64, s. 4-8.
- Ejstrud, Bo 2017. SOLI DEO GLORIA. Historien om et skattefund fra Veerst. *Glimt fra Bække og Veerst sogne Årsskrift* 2018, s. 29-30.
- Schaadt, Nick 2017. Gymnasieelever på museum. Et fælles udviklingsprojekt. *Museumsavisen* 63, s. 12-15.

Deltagelse i faglige konferencer m.v.

Foruden de trykte forskningsbidrag, har museets medarbejdere givet foredrag i forskellige faglige sammenhænge:

Bo Ejstrud: *Det virtuelle og virkeligheden*. Museumsforum Syddanmark, Temadag om digitalisering, Spinderihallerne Vejle, 31. marts.

Lars Grundvad: *Bebyggelsen fra ældre bronzealder på Nørregård ved Holsted*.

Bronzealdernetværk, seminar, Museums Sønderjylland – Arkæologi Haderslev. 1. marts.

Lars Grundvad & Bo Ejstrud: *The gold hoard from Fæsted – the find and its context*. 18th Viking Congress, Ribe. 9. August.

Martin Egelund Poulsen: *Robuste bygningsværker i vest*. Bronzealdernetværk, seminar, Museums Sønderjylland – Arkæologi Haderslev. 1. marts.

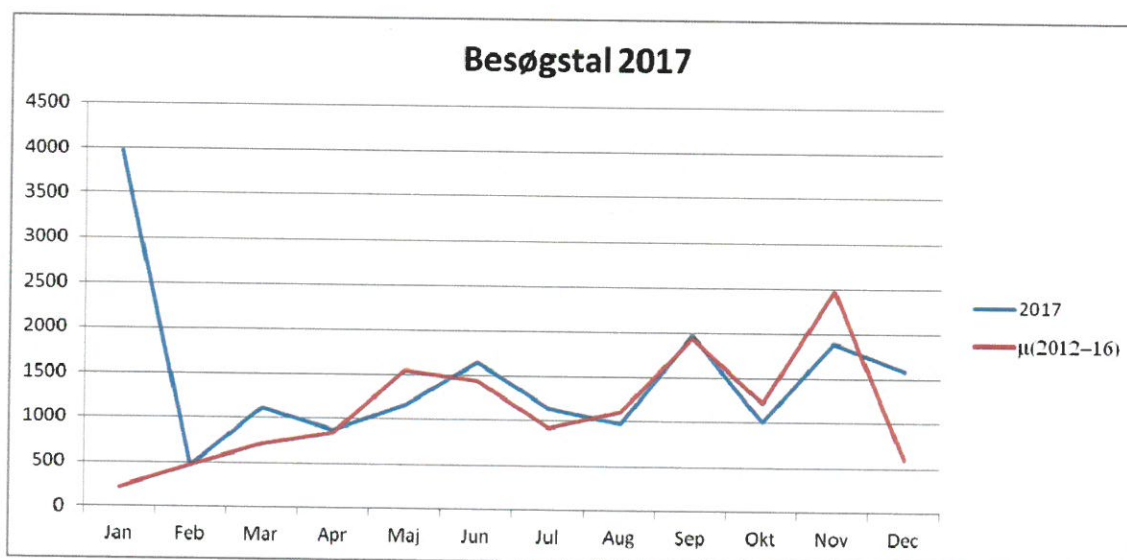
Sam Sørensen: *Talentpleje. 5. klasse i Vejen Kommune*. Oplæg ved workshop, BIGBANG, Odense. 24. marts.

Sam Sørensen: *Udeskole i teori og praksis*. Udeskole-undervisning, kommunikation og dokumentation i folkeskolen. VIA University College - Campus Aarhus. 4. april.

Bo Ejstrud var medarrangør af en temadag om Museer og digitalisering, arrangeret af Museumsforum Syddanmark, 31. marts i Spinderihallerne Vejle.

Formidling

Museets samlede besøgstal i 2017 var i alt 18.806 gæster. De små 4000 gæster, som besøgte guldudstillingen i januar, udgjorde en stor andel, men der er stadig tale om et meget tilfredsstillende resultat, målt hen over året.

Museets besøgstal i 2017 i forhold til gennemsnitstallene for 2012-2016.

Sammenlignes med de foregående fem års besøgstal ses det, hvordan det store besøg i januar 2017 har trukket det generelle besøgstal op, men at året i øvrigt følger den gode udvikling, som museet er i besøgs-mæssigt.

Udstillinger

Udstillingsaktiviteten indebar udskiftninger af udstillingerne i 2 'permanente' afsnit af udstillingen, samt 3 særudstillinger. Museets permanente udstillinger står i højst fem år.

Permanente udstillinger

30. april åbnedes afsnittet *1659: Soldater, sygdom og sølvskatte*. Her vises 1600-tallets sølvskatte fra Vejen Kommune, som vi har indlånt fra Nationalmuseet i en 5 års periode, sammen med den – særdeles tragiske - historie der ligger bag de spændende fund.

29. oktober åbnedes en udstilling om *barndommens industri*, der satte fokus på de industrier i området, som udviklede sig i takt med udviklingen af barndommen som idé.

Særudstillinger

19.-22. januar. *Guldfundet fra Fæsted*.

9. juli-13. august. *Når Gammelt inspirerer til Nyt*. Gamle broderier giver inspiration til nye former og udtryk. I sin sortbrændte keramik iblander Karen Ravn gamle teknikker og mønstre.

24. november-21. december. *Hildegard Ostrowski - broderede juletræer og japansk julepynt*. I forbindelse med årets julearrangement, og de forløb, vi tilbyder for indskoling og børnehaver, udstilledes broderet julepynt i Riddersalen.

Særarrangementer

Koncert: BothWays

Sæsonen åbnede 25/1. med en koncert med vokalgruppen BothWays. Musikken blev undervejs sat i kulturhistorisk perspektiv ved museumsleder Bo Ejstrud. Der var 37 gæster.

Prinsessedag

13/5. blev der igen afholdt prinsessedag, igen i samarbejde med Vejen Kommunes biblioteker. Her deltog 38 børn, og lige så mange voksne.

Vinfestival

10/6. holdt museet Vinfestival i samarbejde med Vinfordig i Brørup. Arrangementet var en succes, med 199 gæster.

Skt. Hans

23./6.: Igen i år blev der afholdt Skt. Hans på Sønderkov. Årets taler var bestyrelsesmedlem Niels Rasmussen. Besøgstallet var ca. 189 personer.

Rosenfestival

2./7. Den traditionelle rosenfestival på Sønderkov. Besøgstallet var 272 voksne og 6 børn.

Æblefestival

24./9. Igen i 2017 havde vi Æblefestival på Sønderskov. Æblefestivalen blev besøgt af 289 gæster.

Jul på Sønderskov

Weekenderne 25.-26. november og 2.-3. december afholdtes det årlige julearrangement. Museets personale og et stort antal frivillige tog imod gæsterne og bød på såvel hygge og underholdning som kulturhistorisk formidling. Besøgstallet var 2364 gæster.

Foredrag m.m.

I løbet af 2017 blev der arrangeret flere offentlige foredrag på museet:

Projekter og samarbejder

I forbindelse med museumsforeningens generalforsamling 30./3. præsenterede Scott Dollar, Nick Schaadt og Sam Sørensen tre vidt forskellige samarbejdsprojekter, som museet har været involveret i igennem det seneste år.

Reformationsåret

I samarbejde med Askov Højskole, Grundtvigsk Forum Holsted og Vejen Folkeuniversitet afholdtes en række af foredrag igennem året:

Ole Korsgaard: *Reformationen som oplysnings- og dannelsesprojekt*. 1. februar, Askov Højskole.

Nina Kofoed: *Reformationen, ægteskabet og husstanden*. 5. april, Holsted sognegård.

Inge Lise Pedersen: *Reformationen og sproget*. 14. september, Museet på Sønderskov.

Morten Fink-Jensen: *Trolldom og Reformationen*. 15. november, Museet på Sønderskov.

Offentlige arrangementer uden for museet

Bo Ejstrud: *Landskabet i vikingetid og middelalder*. Lindknud Aftenhøjskole. 9./2.

Nick Schaadt: *Museet på Sønderskov - tilgange til udstilling og formidling*. Holsted Pensionistforening. 24/3.

Lars Grundvad: *Skatten fra Fæsted ved Vejen - vikingeguld i mængde*. Det Kgl. Nordiske Oldskriftselskab, Nationalmuseet. 4./4.

Sam Sørensen: *Snapsetur*. 22./4.

Lars Grundvad: *Fæsted skatten*. Horsens bibliotek. 9./5.

Martin Egelund Poulsen: *Harreby Gravplads - Kultur og Landskab*. 31./5.

Sam Sørensen: *Pinsetur (x2)*. 4./6.

Martin Egelund Poulsen: *Gamst Søenge*. 14./9.

Sam Sørensen: *Nørddcamp*. Vejen Kommune, 25.-28./9.

Sam Sørensen: *Jule-sule-travetur*. 26./12.

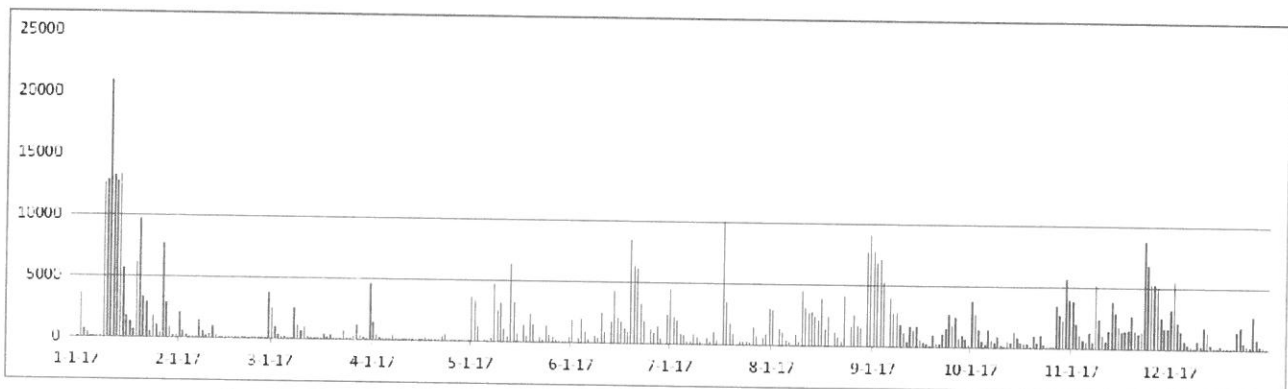
Omvisninger m.v.

Der har været i alt 31 omvisninger af private grupper på museet i løbet af året. Desuden har museets personale holdt i alt 4 foredrag i forskelligt regi (foreninger m.v.) uden for museet.

Internet

Museets hjemmeside på www.sonderskov.dk havde 37.401 besøg, med i alt 109.745 sidevisninger. Vores system frasorterer søgerobotter i denne statistik.

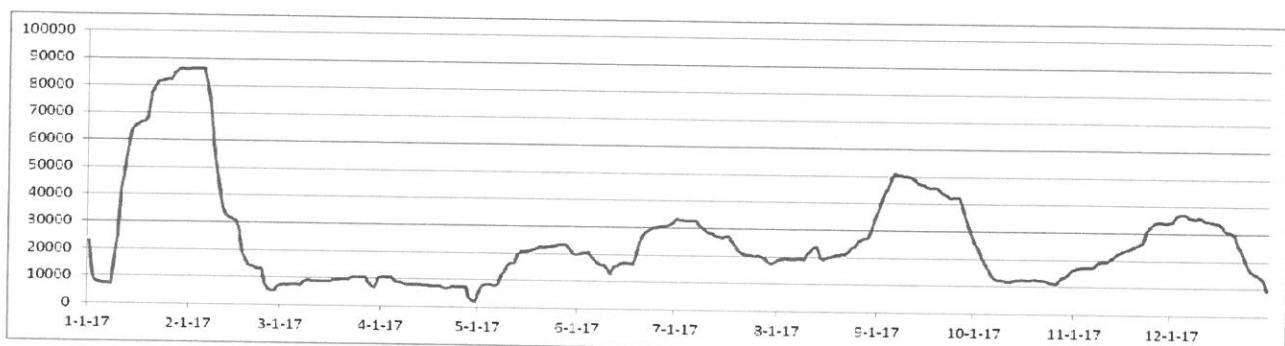
Museets facebook side www.facebook.com/sonderskov.dk er steget fra 2117 brugere ved årets start til 2844 ved årets udgang. Årets stigning er dermed 34 %.

www.facebook.com/sonderskov.dk: Daglig rækkevidde gennem 2017.

Den samlede årlige rækkevidde (summen af alle daglige tal) var 586.972 personer. Det tilsvarende tal i 2016 var 403.022.

Facebook siden blev vist i alt 1.088.277 gange (2016: 776.582). Det samlede tal for både hjemmeside og Facebook er dermed 1.198.022 visninger. Hjemmesidens andel af dette tal er begrænset, og det ses, at vi lægger en meget stor del af vores digitale formidlingsindsats på Facebook.

www.facebook.com/sonderskov.dk: Samlet rækkevidde (løbende 28 dage) gennem 2017.

Skoletjeneste og uddannelse

Der har i 2017 været omvisninger og arrangementer for 23 skoleklasser og skoleforløb, med deltagelse af i alt 885 skolebørn og 87 voksne. Af børnehaver og dagplejere har vi haft besøg af 836 børn og 92 voksne i løbet af året. Tilsammen har vi derfor haft kontakt med 1721 børn i 2017. Alle disse forløb er gratis. Foruden arrangerede forløb har vi haft et antal klasser, som har besøgt museet på egen hånd. Nogle klasser besøger desuden selv haveanlægget uden at gå ind i bygningen, og bliver derfor ikke talt med i vores officielle besøgsstatistik.

Samarbejde med højskolerne

Vi har et tæt samarbejde med Askov og Rødding Højskoler, hvor vi bidrager til et stort antal kurser i løbet af året. Som noget særligt udbød museet i år sammen med Askov Højskole et fuldt ugekursus i *Arkæologi for amatørarkæologer*. Kursusledere var Bo Ejstrud fra museet og Kristian La Cour fra højskolen. Kursisterne arbejdede på den mark, hvor polske soldater i 1659 havde hovedlejr for besættelsen af Jylland.

Samarbejde med universiteterne

I efterårssemesteret 2017 var stud.mag. Jesper Borre Pedersen fra Aarhus Universitet i et længere praktikophold ved museet (10 ECTS), hvor han arbejdede med at bearbejde senpalæolitiske fund fra museets område.

Bo Ejstrud er beskikket censor for Censorkorpset for forhistorisk, middelalder- og renaissancearkæologi i perioden 2014-2018, og er blevet genbeskikket for endnu en periode fra 2018.

Natur- og Kulturskolen

2017 har været et godt år for Museet på Sønderkov og derfor også for Natur- og Kulturskolen, pga. den løbende synergi effekt. 2017 har været præget af mange arrangementer ude på daginstitutioner og skoler rundt om i Vejen kommune. Det har været et spændende år med nye udfordringer, og mange "jern i ilden", og ikke alt er nået i mål, og vil derfor være en del af 2018 programmet også.

Naturvejleder gennemførte i 2017 kurset som VILDMAD konsulent.

Natur og Kulturskolen blev i 2017 brugt flittigt af skolerne i Vejen Kommune, men også fra de omkringliggende kommuner har der været trukket på Naturvejlederens unikke viden og specielle tilbud. Der har været lavet mad i Haderslev, og snapsetur i

Billund, og kikket og spist insekter i Kolding.

Naturvejlederen og naturskolen har været brugt som lærings-konsulent og som sparringspartner i flere omgang hvor konsulenter og lærere skulle have nye kompetencer og viden om og i naturen. Det har været spændende at se dem udvikle sig i og af naturen og lære om nye rum at undervise i.

Børn med særlige udfordringer, det der i daglig tale kaldes "bogstav-børn", har vi haft flere forløb med på Sønderskov. Og selv om de til tider kan være en ordentlig mundfuld, har det været super spændende at arbejde med de mange unge, og ikke mindst præsentere naturen for dem som noget andet og mere end et billede på en smartphone, eller noget, der bare er træls koldt og vådt. De har lært at begå sig i naturen, kende fuglene på deres stemmer, ikke mindst på engelsk, da de her tit hedder det de "siger".

Naturvejlederen samarbejder med Red Barnet og Røde Kors, hvor der et par gange om året arrangeres en weekend tur ud i det grønne. Dette er en ny verden, ikke mindst for de flygtninge der kommer fra krig og elendighed. De vil ikke ud i naturen, for der skyder man efter hinanden, og man skal slås for at overleve der ude. Specielt de syriske børn og unge, har vist sig at "have noget med i rygsækken". Hele tiden på vagt. Stoler ikke rigtigt på nogen. Men nu her, snart et år senere, er vi kommet på god fod, og de kommer stadig og er med når turen går ud i det grønne.

I samme boldgade ligger områdets PTSD-ramte veteraner og andre med traumer på sjælen. Det er en lille sart gruppe mennesker, som kan hjælpes af at være i naturen, gå en tur, og at være i "trygge hænder", og her bruges bl.a. naturvejlederen som base. Det er ikke noget der koster andet end tid, og nogle gange at lægge øre til, men det er utroligt givende for begge parter.

"Det er altid rart, når man ser lyset vende tilbage."

Citat fra en dansk veteran med på tur

Som del af museets strategiudvikling er der lagt en plan for at udvikle faciliteterne omkring Sønderskov, der kan forbedres væsentligt i forhold til museets udeaktiviteter. Som del af en langsigtet plan, som nu skal konkretiseres, vil vi gerne udvide området med et bålhus; med madpakke område, udekøkken og ikke mindst toiletforhold til skoleklasser og andre interessenter, der bruger området. Der er mange regler der skal kikkedes på, tilladelser der skal indhentes, praktiske forhindringer, der skal overvindes, og en masse beskrivelse, der skal skrives, men vi skal nok komme i hus med det.

Vejen Lokalhistoriske Arkiv

Vejen Lokalhistoriske Arkiv har som dækningsområde sognene Andst, Gesten, Vejen, Læborg, Askov og Malt i Vejen Kommune. Arkivet har en ugentlig åbningstid på 12 timer, fordelt på følgende måde: mandag fra kl. 10 til 18 og tirsdag fra kl. 9 til 13. Arkivet havde i 2017 293 besøgende. Desuden besvarede det i gennemsnit et par telefoniske og skriftlige henvendelser

om ugen. En fast kunde er Vejen Kommune/Teknik og Miljø, som trækker på arkivets viden og samlinger i forbindelse med byggesager og udarbejdelse af lokalplaner.

Arkivet har to fastansatte medarbejdere, en arkivleder, som også er museumsinspektør, samt en kontorassistent ansat i et fleksjob med en ugentlig arbejdstid på mellem 5 og 10 timer alt efter behov. Sidstnævntes vigtigste opgave er registrering, og da vedkommende har været sygemeldt det meste af året 2017, har vi oparbejdet et mindre registreringsefterslæb, der dog ikke er ikke større, end at det vil blive indhentet i løbet af første halvår 2018. Ud over det fastansatte personale har arkivet et mindre antal, mere præcist tre, frivillige medarbejdere fast tilknyttet.

Arkivet har i 2017 udbygget det indledte samarbejde med Vejen Lokalhistoriske Forening, som har fået deres egne faste arbejdspladser på arkivet. Målet med samarbejdet er at styrke det lokalhistoriske arbejde. Det synlige resultat er hjemmesiden www.vejenbys.dk, som drives af foreningen samt bogen "*Den tyske kommandant – og danskerne*", som i november 2017 blev udgivet af foreningen. Arkivet har været leverandør af materiale mm til såvel hjemmesiden som bogen.

Bygninger

Museet ejer ikke selv ejendommen. Sønderskov Hovedgård ejes af tømrermester Helge Kragelund. Museet var lejer den første periode efter etableringen, dernæst var Brørup Kommune lejer, og nu lejer Vejen Kommune ejendommen af Helge Kragelund. Ejendommen stilles til rådighed for museet.

Udendørs arealer

Museet råder over et udeareal på omkring 4 ha. Arealet er opdelt i parkeringsplads, køkken- og urtehave, prydhave samt Hjortehaven, en mindre skov syd for hovedbygningen. Arealerne bliver flittigt brugt af publikum også uden for museets ordinære åbningstider.

I samarbejde med Vejen Kommune, de nutidige lodsejere samt frivillige anlagde museet i 2009 en sti, Møllestien, gennem den østlige del af Sønderskovs herregårdslandskab med en række poster ved interessante punkter i landskabet. Her er gennem året et stort antal brugere, om end vi ikke tæller dem.

Køkken- og urtehaven udgør et rekonstrueret udsnit af herregårdens køkken- og urtehave på grundlag af arkæologiske iagttagelser og historiske kilder fra 1700-tallet. Den indeholder bl.a. en stor samling af krydder- og lægeurter. Køkken- og urtehaven drives af frivillige i arbejdsgruppen 'Sønderskovs Folkehave'.

Til at holde museets øvrige udendørsarealer får museet hjælp fra en anden frivillig arbejdsgruppe, "Sønderskovs Hovbønder".

I den sydlige ende af køkken- og urtehaven har Malt Herreds biavlerforening anlagt en skolebigård. Her holder biavlerforening aftenåbent for publikum hver torsdag i perioden fra april til august, hvor nye biavlere kan lære at holde bier.

Museets organisation og administration

Bestyrelsen i 2017:

Valgt af Museumsforeningen:

- Inger Bråsch Gram (formand)
- Bodil Baagø (næstformand)
- Ann Møller Gram
- Gunnar Krog
- Lennart Madsen
- Troels Ravn
- Niels Rasmussen

Udpeget af Vejen Kommune:

- Anni Grimm
- Henny Schøler

Forretningsudvalget består af:

- Inger Bråsch Gram (formand)
- Bodil Baagø (næstformand)
- Lennart Madsen

Museumsforeningen

Museumsforeningen Sønderskov havde 203 medlemmer, heraf 86 enkeltmedlemmer, 113 dobbeltmedlemskaber og 4 institutionsmedlemmer pr. 31. december 2017. Som medlem af Museumsforeningen får man 10 % rabat på indkøb i museets butik og 50 % rabat på entreen til særarrangementer. Museet og Museumsforeningen udgiver i fællesskab Museumsavisen, som sendes til medlemmerne. Kontingentet er 125 kr. for enkeltmedlemsskaber og 175 kr. for dobbeltmedlemsskaber.

Personale

Bo Ejstrud, museumsleder

Nyere tid:

Linda Klitmøller, museumsinspektør, og leder af Vejen Lokalhistorisk Arkiv
Nick Schaadt, museumsinspektør

Arkæologi

Scott Dollar, museumsinspektør
Janne Krøtel, museumsinspektør
Lars Grundvad Nielsen, museumsinspektør
Martin Egelund Poulsen, museumsinspektør

Natur- og Kulturskolen

Sam Bøgesgaard Sørensen, naturvejleder

Teknisk-administrativt personale

Connie Jepsen, museumsassistent
Lis Johansen, rengøringsassistent (til 23./6.)
Søren Krabbenhøft, pedelmedhjælper
Joan Lindberg, museumsassistent
Ida Knudsen, bogholder
Flemming Schmidt, pedel
Merete Wehlast, museumsassistent
Razija Zvonič, rengøringsassistent (fra 15./6.)

Vejen Lokalhistorisk Arkiv
Linda Klitmøller, arkivleder
Lena Brønd, arkivassistent

Projektansatte:

Michael Skött, registrator.

Deltidsansatte kustoder:

Clara Mejlvang, kustode
Ida Schou Fogh, kustode
Julie Koch Kvist Bruun, kustode
Julie Schou Fogh, kustode
Rikke Fogh, kustode

Andre ansættelser

Museet på Sønderkov er bevidste om vores sociale ansvar, og om, at vi er en type af arbejdsplads, hvis værdier og opgaver giver mulighed for en vis rummelighed. Vi mener, at der er væsentlige samfundsmæssige og sociale hensyn at tage i forbindelse at sikre en tilknytning til arbejdsmarkedet for mennesker, som står uden for det. Vi har derfor haft et større antal ansættelser på støttede vilkår, i form af f.eks. virksomhedspraktik, løntilskud, aktivering og arbejdsprøvning. Der er i den forbindelse et godt samarbejde med Vejen Kommunes jobcenter.

Frivillige

Lige fra oprettelsen har Museet på Sønderskov haft mange frivillige medarbejdere tilknyttet, og en stor lokal opbakning. Gruppen er på omkring firs personer, og de yder et stort stykke arbejde for museet. Gruppen af frivillige kan deles i to. De frivillige medarbejdere, som er tilknyttet en arbejdsgruppe, og som kommer regelmæssigt på museet, og den store gruppe af frivillige, uden hvilken de store særarrangementer ikke kan afvikles. For særarrangementer er der en meget stor støtte fra de frivillige.

Arbejdsgrupperne af frivillige medarbejdere, som regelmæssigt kommer på museet, er følgende:

Kustodegruppen, som varetager kustodevagter og passer butikken i weekender, helligdage og evt. under ferier og fridage.

Hovbønderne, som hjælper med til at passe museets udearealer.

Havegruppen, som står for driften af Sønderskovs Folkehøve – en rekonstruktion af en herregårds køkkenhave fra slutningen af 1700-tallet.

Omvisere, som påtager sig omvisninger på museet uden for den ordinære åbningstid.

Smedene, der bemander den gamle smedje, laver reparationsarbejde og fremstiller genstande til salg i museets butik.

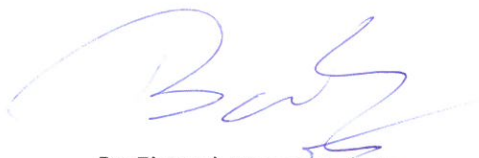
Ligesom de foregående år havde det ikke været muligt at holde området så flot, at gennemføre alle museets aktiviteter og arrangementer, holde museet åbent i weekenderne m.m. uden denne fantastiske opbakning fra alle disse frivillige. De skal have stor tak herfor!

Økonomi

Det samlede resultat blev i år et overskud på ca. 47.000 kr. Museets bestyrelse bevilgede ekstraordinært 250.000 kr. til ansættelse af en registrator, hvilket trækker museets driftsresultat ned. Museets økonomi er fortrinsvis baseret på driftstilskud fra hovedtilskudsgiver, Vejen Kommune, og på statstilskud. Dernæst er der en egenindtjening på den bygherrebetalte arkæologi, samt indtægter fra omvisninger, arrangementer og butiksdrift. Der har også i 2017 været gratis entre til museet, undtaget ved særarrangementer. For yderligere oplysninger henvises til museets regnskab.

Underskrifter

Sønderskov, 5. marts 2018

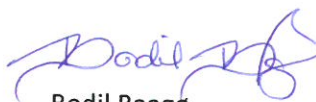

Bo Ejstrud, museumsleder

Godkendt d. 5. marts 2018

Inger Bråsch Gram
Bestyrelsesformand

Bodil Baagø
Næstformand

Jakob Borgensgård

Poul Egelykke

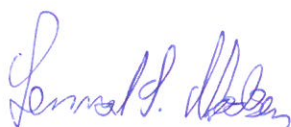
Ann Møller Gram

Troels Ravn

Niels Rasmussen

Lennart Madsen

Gunnar Krog